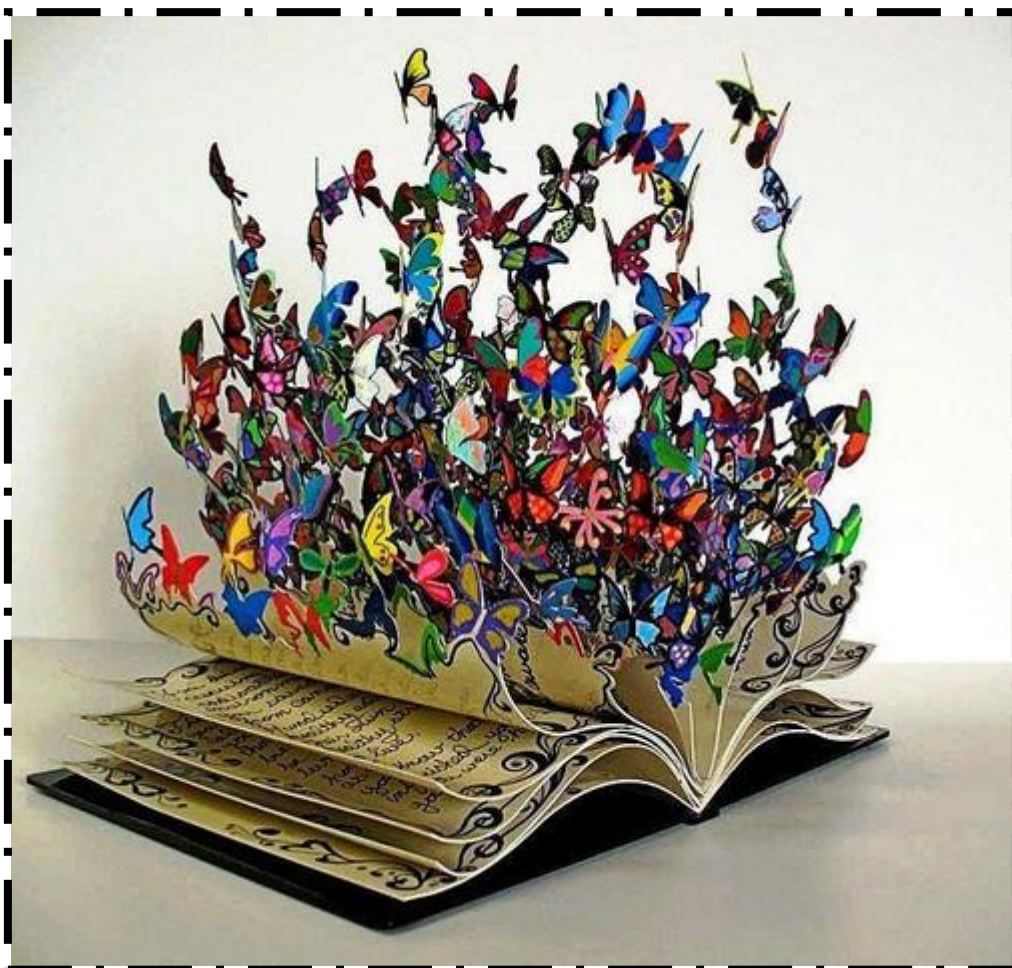

ACŌ ERA I NO ERA UNA VEGETAŌA...

*"Endinsa't en aquest llibre i deixa't
portar a la teua infantesa... Recorda i
somriu, eixe és el nostre únic objectiu."*

Autors:

Silvia Olmo
Hector Toledo
Maria Amparo Garnería
Laura Carmona
Cyndi Sánchez
María Serrano
Marta Alberola
Azucena Argudo
Andrea Durán
Lucía Ruts
Anais Bay
Maria Boscà
Cora Torrico
Estefania Castelló
Laura Marco
María Mur
Dànae Merino
Mayte Gras
Àngela Chust
Ana María Ruiz
Paola Ten
Miriam Gisbert

Sara Vidal
Marta Macia
Bárbara Fernández
Alejandra Viñarta
Esther Teres
Natalia Martínez
Paula Llorens
Christian Avilés
Laura Porras
Borja del Campo
Silvia Olmo
Tania Monteiro
Iris Navarro
Beatriz Ramiro
Adrián Hernández
María del Carmen Giménez
Ismael Bravo
Andrea Fornes
Blanca Ceca
María Teresa García
Cecilia Rodríguez-Telles

Editors: Miriam Gisbert, Iris Navarro, Laura Marco, Cora Torrico i Estefanía Castelló.

Professora: Pilar García Vidal

Introducció	1
Capítol 1: Històries de tradició oral.....	2
Capítol 2: Jocs d'abans	41
Capítol 3: Cançons tradicionals	49
Agraïments	73

INTRODUCCIÓ

Aquest llibre ha sigut redactat pels alumnes de segon del grau de Magisteri Infantil de la Universitat de Valencia, de l'assignatura de Formació literària en l'aula d'educació infantil amb la mestra Pilar García Vidal. En aquest llibre recollim rondalles, cançons i jocs tradicionals, que formen part del nostre patrimoni compartit i que no hem vist escrits o els coneguem amb versions diferents.

Es tracta d'un tast d'expressions culturals que tenen també un valor educatiu important: cançons de bressol, llegendes, danses i qualsevol manifestació popular que hem arreplegat amb la intenció de recuperar-les d'entre els costums populars del nostre entorn.

Amb açò, el nostre objectiu és intentar que no es perden totes aquestes costums que considerem molt important conservar, ja que formen part de la nostra cultura i, especialment, de la nostra infantesa. A més, volem que, aquells que el lliguen, tornen arrere a la seua joventut i somriguen recordant-la.

Esperem que us agrade el nostre treball i gaudiu d'ell tant com ho hem fet nosaltres realitzant-lo i tractant de recordar amb tots aquells que ens han ajudat.

CAPÍTOL 1: HISTÒRIES DE TRADICIÓ ORAL

La proba d'amor

Fa molts anys, hi havia un costum on els nuvis que anaven a casar-se, havien de sotmetre's a una prova per a demostrar que es volien de debò, i assegurar-se la felicitat, si superaven la prova. Poc abans de les noces, anaven al riu, on la núvia havia de creuar d'un salt a la riba oposada, davant l'atenta mirada tota la família i amics. Si ho aconseguia, se li augurava a la parella una gran dita en el futur matrimoni, i es demostraria que la jove volia fidelment al seu nuvi, però si no aconseguia el salt, el matrimoni es considerava desgraciat, de manera que convençuts d'açó, els nuvis trencaven el seu compromís i la seua relació. Un dia, dos jòvens van baixar per a demostrar davant tots, que s'estimaven.

Aqueix dia, el riu estava regirat encara que els nuvis sabien que el riu estava molt bravo la núvia va continuar amb la prova i es va disposar a saltar. Va agafar corredissa però va caure a l'aigua sent arrossegada cap a un remolí. El nuvi, es va tirar al riu per a tractar de rescatar-la del potent corrent, però l'aigua els va submergir a tots dos. Els seus cossos, van aparèixer riu avall. S'explica que en les nits de lluna plena, s'escolten per la vall els laments i les promeses dels enamorats que van morir per demostrar als altres el seu amor.

Silvia Olmos.

L'Hort de Trenor

Hi havia una volta un xicotet parc urbà un colp oblidat que es va veure transformat en un autèntic jardí botànic i en el centre d'atenció de tota una ciutat. Aquest es un resum de la història de "L'Hort de Trenor", el parc municipal de Torrent que, tras la tasca de recuperació i restauració, llueix hui com un dels majors jardins botànics de l'Horta Sud, amb les seues aproximadament 300 espècies vegetals. Va ser inaugurat a l'any 2011 i, desde aleshores, aquest encantador enclou acull visites guiades, exposicions de plantes, tallers i activitats lúdic educatives per als veïns i visitants. Tot per a acostar-nos un poc més al món de la natura i ser més conscient del medi ambient. A més, aquest jardí té altre important objectiu, que es altre que mantindre i conèixer el nostre patrimoni mediambiental. La cascada i els dos estanys son alguns dels seus racons més atractius. També se ha instaurat un hivernacle i un àrea especialment pensat per a les excursions escolars.

Hector Toledo.

La barraca d'Aigües Vives

La Barraca d'Aigües Vives pertany una part a Alzira i l'altra a Carcaixent.

Fa molts anys, aquests dos pobles discutien per la Verge de la Barraca d'Aigües Vives i com no arribaven a ningun acord decidiren fer un tracte: agarrar un bou i posar-lo al mig de dos camins. El camí esquerre corresponia a Carcaixent i el dret a Alzira. El camí pel qual se'anara el bou es quedaria amb la verge de les Barraques. Finalment, l'animallet va tirar pel camí esquerre i Carcaixent es va quedar amb la verge.

Cyndi Sánchez, Mariam Garnería i Laura Carmona.

El monestir de Santa Maria de la Valldigna

En Simat de la Valldigna hi ha un monestir anomenat “El monestir de Santa Maria de la Valldigna”. Antigament en aquest monestir vivien un gran nombre de fraires. Dins d’aquest hi havia una església i els fraires la van habilitar i la van convertir en un magatzem de taronges. Conta la llegenda, que un Carreter de Carcaixent anava a Simat amb la finalitat de descarregar les taronges al monestir. Una de les tantes voltes que aquest home feia la feina, es donà conter que dins d’aquest magatzem els fraires tenien un quadre de Santa Cecília i li va cridar molt l’atenció. Des d’aquella volta, cada volta que el carreter anava al monestir, es fixava en el quadre, i tenia la sensació que la dona del quadre, el seguia amb la mirada. Però tot el mon, considerava que aquell home estava boig i que el que contava eren ximpleries. Un dia, com un altre qualsevol, al arribar el carreter a Simat i veure el quadre, va decidir agafar una pedra i fer-li dos forats en els ulls de Santa Cecília. Aquest jove carreter, ja no va tornar a aparèixer per aquell magatzem i ningú va tornar a saber res més d’ell fins que un temps després, va arribar un nou carreter que també procedia de Carcaixent, i va contar a tothom que el seu company s’havia tornat cec. Aleshores es creu que el carreter es va quedar cec, en picar-l els ulls a un quadre de Santa Cecília.

María Serrano i Marta Alberola.

La passejà de Sant Onofre

Tots els anys al meu poble, Quart de Poblet, el primer cap de setmana de juny té lloc la famosa Passejà de Sant Onofre però com totes les tradicions porta una història darrere de la qual viu feros coneixedors: Segons arreplega la història i la tradició local, l'origen de la Passejà remunta a l'any 1723.

Aquell any Quart va patir una gran sequera i els quarters, que vivien de l'horta i pendents del cel i de les condicions meteorològiques per tal de tenir una bona collita, es van encomanar a Sant Onofre, per demanar-li que ploquera. Casualitat o miracle, la pregària va funcionar, i la nit del 9 de juny de 1723 es va posar a ploure a bots i barrals sobre Quart. Però quan començà a caure granís, els llauradors ixqueren a plena nit als camps per tractar de salvar el que es poguera. Miraculosament, allí, a l'horta, només plovia, mentres al poble continuava caiguent la pedra: la collita estava salvada. En agraïment al seu sant patró, tot el poble de Quart va marxar cap a l'ermita per treure el sant, i entre traques, foc, sentiment i devoció el van portar, passejant-lo pels carrers del poble, fins a l'església. Des d'aleshores, cada juny, Quart de Poblet reviu i continua amb aquesta tradició.

Azucena Argudo.

Ante – Ella

Conta la llegenda que, en un poblet de la Ribera Alta, vivia un rei moro, que vivia en un castell del qual encara es conserva la torre, anomenada hui dia "Torre del rei". El rei moro tenia una filla que anava cada dia al riu per aigua, a llavar la roba, etc. I, un dia, va conèixer al riu un cavaller cristià del qual es va enamorar perdudament.

La princesa anava cada dia a veure el cavaller sense que ningú ho sabera però un dia, una criada del rei la va descobrir i li ho va contar. El rei, en assabentar-se que la seua filla festejava amb un cristià, es va enfadar molt i la va tancar a la torre del castell, mentre que va manar els seus soldats a buscar el cavaller per a matar-lo. La princesa va aconseguir escapar de la torre i va córrer a reunir-se amb el cavaller. Els dos junts van fugir i es van amagar a una cova d'una muntanya propera al poble. Desafortunadament, el rei i els seus homes els van trobar a la cova i, mentre que agafaven a la princesa per a què no poguera fer res per ajudar al seu amat, el rei va cridar: "MATEU-LO ANTE ELLA".

I, des d'aquell dia, a aquest poblet de la Ribera Alta se li coneix amb el nom d'Antella.

Andrea Durán

L'incendi d'Andilla

En el poble d'Andilla, situat en la comarca Dels Serrans a la Comunitat Valenciana, es compte una història que ocorria fa temps. Fa 10 anys va haver-hi un incendi en un dels restaurants més importants del poble, deixant una part d'este totalment calcinada. Este restaurant estava situat al principi del poble, en la carretera principal.

Un dia, una setmana després de l'incendi, una parella novençana que entrava al poble, es va trobar un xic jove assentat, al costat d'on estava el restaurant, amb la seua bicicleta. Açò els va estranyar, ja que el restaurant estava al principi del poble, lluny de les cases. Setmanes més tard, quan esta parella tornava al poble (aproximadament a la mateixa hora) es van tornar a trobar el xic, amb la seua bicicleta.

El més estrany és que estava assentat exactament en el mateix lloc i amb la mateixa roba que l'altra vegada. Açò va continuar passant durant 5 anys següents. La parella es trobaven el xic cada vegada que tornaven al poble, i espantats li van preguntar a la família que portava el restaurant. Quan van parlar amb ells, es van donar compte que el xic que ells veien era el fill dels amos del restaurant, que va morir el dia de l'incendi quan arreglava la seua bici en el soterrani de l'edifici.

Lucía Ruts

Rondalla popular de Pego

Conta la història, que en el centre del poble, en una de les fondes més conegudes de Pego, que un foraster desconegut va anar a passar la nit, però a l'endemà ja havia partit i ningú sabia res d'ell, sols havia deixat una figura de l'Ecce-Hommo damunt d'una especie d'urna. Ningú sabia com una figura com aquelles, amb una capa tan bonica, roja com la sang i els detalls pareixien d'or.

Acudiren les autoritats del poble i el cura, el qual va dir que una imatge com aquestes havia d'estar en un lloc sagrat i no en una simple cambra. Així que la portaren a l'església del poble i la ficaren en un altar, amb flors i altres. Però al matí següent, ja no es trobava en l'església, sinó que estava de nou en el mateix lloc on va aparèixer.

Tots pensaven i culpaven al propietari de la fonda que l'havia tornat, però l'església per la nit estava tancada i era impossible que fora així. La figura va ser de nou portada a l'església i a l'igual que el dia anterior, al matí següent estava de nou en la fonda. Això va passar durant dies i dies. Al quart dia el cura va dir que el que passava era que la figura no volia estar en l'església, que la fonda era un lloc sagrat per algun motiu i que havia d'estar allí.

El propietari va vendre la fonda a l'ajuntament i es va construir la que segueix sent La Capella del Santíssim Ecce Hommo, el patró del poble, que es troba a menys de 200 metres de l'església principal del poble. I aquesta és una de les principals rondalles que es conten en el poble sobre el nostre patró.

Anais Bay

La casa de la muntanyeta

Per entendre bé aquesta història, primer deguem saber alguna cosa més sobre Benicull. El meu poble és un poble molt menut, per tant no hi ha massa llocs on anar o coses a fer, però sí que hi ha una xicoteta muntanyeta que anomenem *La muntanyeta dels pins*. A aquesta van (i anàvem) tots els xiquets menuts, però quan més es sol anar és a pasqua, a pendre la mona a les tauletes, jugar a l'arena o anar a la cova. A continuació mostre algunes fotos:

Benicull de Xúquer

La muntanyeta dels pins

Doncs bé, als voltants d'aquesta muntanyeta hi ha una casa abandonada. D'ací sorgeix la història que jo vaig a contar-vos, una història de por amb la finalitat d'espantar els xiquets per a que no s'allunyen dels pares i per a que no passe ninguna desgràcia (ja que la zona on es troba la casa no és gens segura).

Aquestes són la muntanyeta i la casa de la qual tracta la història. La casa és eixa situada entre la fàbrica i la muntanyeta, que es pot trobar fàcilment seguint el camí de terra.

Ara sí, comencem amb la història sobre la casa de la muntanyeta:

Una vegada fa molt de temps, a la casa de la muntanyeta vivia una gran família composta pel pare, la mare i els seus tres fills. Dels seus tres fills hi havia dos xiquetes i un xiquet: la major, el mitjà i la menuda.

Un bon dia, els pares tenien una celebració amb uns amics, però no sabien què fer: bé quedar-se o bé anar i deixar a algú cuidant als xiquets. Però la filla major volia demostrar-los que ja era adulta i podia cuidar dels seus germans xicotets.

Després d'una llarga discussió, els pares, sobre no estar molt convençuts, decidiren deixar a la filla major al càrrec eixa nit. Li deixaren indicacions sobre com fer el sopar, sobre l'hora de dutxar als germans, sobre l'hora d'anar al llit i, el més important, havien apuntat el seu telèfon.

D'aquesta manera, els pares s'acomiadaren i acudiren a la celebració havent-ho deixat tot arreglat.

Una vegada a la celebració, els pares reberen una cridà al telèfon que no els donà temps a agafar, així que, espantats, pensaren que seria de casa i tocaren per veure si passava alguna cosa, però per contra, la filla major va dir que no, que ella no havia cridat, seria altre telèfon, pensaren.

Durant tota la celebració va estar constantment cridant-los un número misteriós, però una vegada l'agafaven, aquest número penjava, així que després d'alguna altra comprovació a casa per saber si tot anava bé, decidiren deixar de fer cas al telèfon.

Finalment, quan ja era molt tard i els pares anaven a tornar a casa, novament, algú va cridar al seu telèfon, però aquesta vegada sí que es mostrava el número de la casa, així que l'agafaren, però ningú va respondre i tampoc ningú va penjar.

Acudiren el més ràpid que pogueren a casa. Ningú els esperava. Ningú va respondre. Pujaren corrent les escales per anar a l'habitació dels xiquets. No estaven allí. Però la mare va pensar que igual estaven al quarto de bany així que anà. Estaven allí.

Estaven allí, però no vius. Estaven els tres morts a la banyera. I el telèfon despenjat al costat.

Com heu vist, la història és un poc forta per a contar-la a xiquets xicotets. A mi me la començaren a contar els monitors a les excursions i als campaments a partir dels 8 anys. Per aquest motiu, si deguérem contar-la enfocada als més menuts, canviaria algunes coses.

Tenint en compte que el final és molt impactant, podríem canviar aquest i dir que els xiquets tan sols havien desaparegut i que el telèfon estava despenjat. A més, com els més menuts desconecten fàcilment de les històries, també he pensat que seria adequat ficar-los noms a tots els components de la família, per exemple: Carmen i Carlos els pares, Rosa la filla major, Josep el mitjà i Irene la més xicoteta. Així doncs, també ajudaria inventar-nos els anys dels xiquets, com 12, 5 i 3 per exemple.

Per acabar, comentar que si aquest relat el contarem als més menuts deuríem fer-ho amb delicadesa, canviant el que considerarem convenient respecte a la seua edat, i per mantindre'ls atens també podríem fer-los preguntes, com per exemple preguntar als xiquets quin era el nom de la filla major quan contem que aquesta volia fer-se carreg dels germans.

Maria Boscà

Festivitat de Sant Blai

El 3 de febrer es celebra la festivitat de Sant Blai en Torrent, la qual comença pel matí i finalitza per la nit i es situa en el carrer de l'Ermita, on s'instal·len llocs d'artesanania, de menjar, de fruits secs, tómbola, fira...

En la festivitat de Sant Blai es venen els típics gaiats, que poden ser de rosquilla, de xocolata, de pa cremat... Els millors gaiatos els venen als forns de Torrent i aquest dia tant les mares com els iaies se'ls compren als seus fills i als seus nets.

En la processó, acompanyada de música de tabal i dolçaina, participen xiquets i xiquetes entre 3 i 5 anys. La raó de que només participen els xiquets i xiquetes més menuts és històric, ja que Sant Blai, fa molts anys va curar a un xiquet que estava a la presó.

A més, continua vigent la costum d'anar eixe dia a l'església i ficar-se una mica d'oli en la gola, fent la senyal de la creu per a curar el malestar de gola. Aquesta festivitat té un menjar típic d'aquest dia, i és el rossejat.

D'altra banda, el meu pare m'ha contat que fa molts anys, quan ell era menut, el dia abans de la festa de Sant Blai, els xiquets ficaven la pilota (que era típic en aquell dia) en el congelador per a que estiguera més forta i més dura. Així, el dia de Sant Blai, quan els xiquets anaven pel carrer i veien a les xiquetes, era una costum que ells anaren darrere d'elles, perseguint-les i li donaven amb la pilota en el cul.

Cora Torrico, Estefania Castelló i Laura Marco

La reina de les flors

Una volta era un xiqueta que li deien Maria Roseta. Els seus pares tenien una horta en que conreaven flors. La xiqueta anava tots el dies a l'horta i collia flors, i sa mare les venia en una paradeta en la plaça.

Un dia va veure en el jardí una rosa diferent a les altres per la seua hermosura, i li dolia collir-la, per lo que la va deixar estar. Al cap d'uns dies va veure que la rosa era encara mes bonica, i és que en ella estava amagada la reina de les flors.

A l'acostar-se la xiqueta al roser per a olorar la rosa, se li aparegué aquesta reina i li digué: Roseta, com m'has perdonat la vida, vull donar-te un premi: demana'm el que vulgues que t'ho concediré. Roseta no sabia què demanar, però al instant va recordar que en la fira volia unes castanyoles i se va quedar en el desig, perquè sa mare no va voler comprar-li-les, per lo que respongué: vull unes castanyoles, ben alegres i repicadores.

Al moment la reina de les flors, li posà en les mans unes castanyoles, tan alegres que tots els que les sentien repiquetejar no podien deixar de posar-se a ballar. La reina li va dir a la xiqueta que aquelles castanyoles eren màgiques i que, al sentir-les tocar, totes les persones de be sentirien ganes de ballar. La xiqueta de moment se'n anà a sa casa, però el dia següent se va dirigir al mercat, a vore a sa mare, i pel camí se li va ocórrer tocar les castanyoles.

Al instant se van posar a ballar tots els que passaven pel seu costat. En això un hortolà, que Roseta va encontrar pel carrer, li va dir: amaga eixes castanyoles, que em fas ballar sense ganes, perquè, lo que tinc jo, son motius per a plorar. Maria Roseta se les va alçar en la butxaca del davantal, i li va preguntar a aquell home què es el que li passava.

L'hortolà li va contar que anant ell en companyia del seu fill en un carro ple de taronges, per a vendre-les en el mercat, els van eixir uns lladres, que no sols robaren les taronges ,sinó que a més secuestraren al fill, i tingué que pagar per la seua llibertat un important rescat, tant, que quedà arruïnat, mes pobre que una rata, puix, va tindre que vendre els horts que tenia i hipotecar la casa en que vivien, per a pagar als lladres.

La xica li va preguntar al hortolà si havia denunciat el fet a la policia, i el hortolà respongué: si que ho he dit a la justícia, però de cap de les maneres han pogut identificar als lladres.A Maria Roseta va acudir en aquell moment al pensament una idea lluminosa: senyor hortolà, va dir, ja vorà com algo ho arregle jo. Y se'n va anar al Governador, li va exposar les virtuts màgiques de les castanyoles, i li demana dos guàrdia-civils per a presoner als delinqüents.

Per la vespra d'aquell dia es celebrava una romeria, no lluny del poble, i quan estava la gent reunida, Maria Roseta anava per la plaça tocant les castanyoles, i per allí a on passava se posaven tots a ballar, encara que no els abellirà. Solament quan arribà als lladres, que també estaven allí per a vore si "despullaven" a algun incaut, estos no se posaren a ballar, fent resistència a les virtuts màgiques de les castanyoles.

Maria Roseta, recordant les paraules que li va dir la reina de les flors, de que "al sentir les castanyoles ballarien totes les persones de be", va comprendre que aquells homes eren males persones, i els denuncia a la guàrdia-civil. Esta els va interrogar, va descobrir en ells als lladres de les taronges i extorsionadors de l'hortolà, i els va conduir esposats al calabós.

El Governador va donar a Xaria Roseta una gran recompensa. L'hortolà va recuperar els diners dels lladres i va recomprar els horts Maria Roseta es va casar en el fill de l'hortolà i en els diners de la recompensa van obrir un taller de castanyoles però estes ja no eren màgiques. Els dos recent casats foren molt feliços, i sempre que volien fer festa tocaven les castanyoles de la reina de les flors.

María Mur.

El contz d'Alícia i l'arbre de Nadal

Aquesta història fou escrita pel meu avi i em la va dedicar quan jo tenia pocs anys de vida. A més a més, la va presentar a un concurs i va guanyar.

Aquest llibre conta la història d'una xiqueta, Alícia, i el seu pare fuster, Rimbaud. Un dia qualsevol, Rimbaud ha d'empaquetar una comanda d'un client, pel que baixa al soterrani amb la seua filla per buscar cordells bonics. Allí troben una caixa plena de boles d'arbre de Nadal molt delicades, però Alícia tota cabuda i sabent lo delicades que són decideix emportar-se una a la seua habitació. Aquesta acaba trencant-se, per la qual cosa Rimbaud decideix tornar al soterrani a per un altra, però la màniga de la seua jaqueta s'enganxa a la barana de les escales de pujada i aquesta acaba caient a terra fent-se trossets. Amb dos boles trencades, decideixen pujar tota la caixa sencera amb la mala pota de que aquesta es cau i totes les boles de Nadal es trenquen. Amb una caixa buida i sense cap bola, Alícia i Rimbaud es dirigeixen a la tenda més propera per comprar de nou una gran quantitat de boles, però aquesta vegada empaquetades i dins d'una caixa lligada amb una corda per no trencar ninguna. Finalment pare i filla aconsegueixen col·locar l'arbre de Nadal amb unes boles precioses.

Dànae Merino.

La castanyera

Era la tardor quan Maria la castanyera va anar a buscar castanyes al bosc. El terra del bosc era ple de castanyes que havien caigut dels castanyers.

- Uf, Com n'estic de cansada! - Deia Maria la castanyera mentre s'ajupia a collir una altra castanya.

I en va collir fins que no va tenir el farcell ben ple.- Ja tinc prou castanyes! - va dir mentre sortia del bosc i anava a la seva parada on couria i vendria les castanyes. Quan arribava a la parada, va començar a ploure, i Maria la castanyera va haver de córrer. Quina va ser la seva sorpresa quan en arribar a l'aixopluc de la parada, va veure que a les castanyes els havien sortit banyes! No havia estat recollint castanyes, eren cargols! Així va ser com va parar de ploure i Maria la castanyera va tornar al bosc a collir més castanyes. Però ja no volia les que eren a terra, que es convertien en cargols, si no que volia les de dalt dels arbres. Però els castanyers eren tant alts! La Maria la castanyera no arribava a tant amunt!

- I com m'ho faré per recollir castanyes? - Es preguntava - Ja ho sé! Aniré a buscar el meu amic gegant!

I així fou com Maria la castanyera va anar a buscar el seu amic el gegant, que vivia ben a la vora.

- Gegant! Gegant! - va cridar Maria la castanyera - Em vols ajudar a recollir castanyes? els castanyers són ben alts i no arribo tant amunt.

- I tant que si - va dir el gegant, sortint de casa seu. Es va apropar a un castanyer i va començar a sacsejar-ne les branques, fent caure totes les castanyes, mentre Maria la castanyera les recollia ben fàcilment.

I així va ser com Maria la castanyera va tornar a la seva parada amb el farcell ple de castanyes, les va començar a coure i a cridar: - castanyes! venc castanyes ben fresques! acabades de collir del bosc! Mengeu-ne que són ben bones. I la gent s'apropava a la parada de Maria la castanyera a comprar castanyes que, efectivament, eren molt, molt bones.

Mayte Gras.

Els tres porquets

En el cor del bosc, vivien tres porquets que eren germans. El llop sempre els perseguia per menjar-se'ls. Per poder escapar del llop, els tres porquets decidiren fer-se una casa. El més petit va fer-se una casa de palla, per acabar abans i anar-se'n a jugar. El mitjà es va començar a construir una casa de fusta. Quan va veure que el seu germà petit havia acabat ja la seva, es va afanyar per anar-se'n a jugar amb ell. El més gran va continuar treballant en la seva casa de totxos i va renyar als seus germans mentre aquests s'ho passaven la mar de bé.

El llop va sortir darrera el porquet petit i el va perseguir. El porquet va córrer fins a la seva caseta de palla, el llop s'hi va parar davant i va començar a bufar i bufar fins que la caseta de palla va caure.

El llop va anar darrere del porquet petit pel bosc, que va anar a refugiar-se a casa del seu germà mitjà. Però el llop va tornar a bufar i bufar fins que la caseta de fusta va enderrocar. Els dos porquets eixiren corrent d'allà.

Sense alè amb el llop ben a prop arribaren a casa del germà gran.

Els dos porquets hi entraren i, amb l'ajuda del seu germà, van tancar bé totes les portes i finestres. El llop va bufar i bufar, però aquella vegada la casa no va caure. Bufa que bufaràs, que la casa s'aguantava ben dreta. Cansat el llop va començar a donar voltes a la casa, buscant algun lloc per poder entrar. Amb una escala llarguíssima va pujar fins al teulat, per colar-se per l'eixumenera. Però el porquet gran va posar al foc una olla amb aigua. I quan el llop va baixar per l'interior de l'eixumenera va caure en l'aigua i es va escaldar.

Va fugir amb uns terribles udols que se sentiren per tot el bosc, i es diu que mai més va voler menjar porc.

Mayte Gras.

La cova del pare moreno

En Moixent, un monjo va decidir anar-se a viure a una cova de la muntanya, que està a prop del poble. La gent del poble li portava menjar i bevia de l'aigua de la pluja, fins que un dia se'l van trobar mort a la cova. I des d'eixe dia la gent anomena a la cova: "la cova del pare moreno".

Àngela Chust.

Dues històries de mort

La dona de la dalla ens aguaita, ens vigila en la foscor de les ombres, recordant-nos que, més prompte o més tard, tots i totes tenim una cita amb ella. Hi ha algú ací que crega que pot donar-li plantó? Algú sap quan té eixa cita?

A voltes fem coses per a tindre LA CITA, en majúscules. Sense voler els nostres passos ens atrauen, com un imant, als seus braços. Altres voltes, cansats de tot, anem corrent a la cita, abraçant la mort amb els ulls tancats. Però la majoria de les vegades la mort ens agafa de sobte, cita inesperada, cita a cegues. Maleit destí que no avisa.

Doncs bé, poseu les orelletes a escoltar les dues històries que us vaig a relatar de com la mort, d'una banda mitjançant enganys i d'una altra de forma traïdorenca (sense avisar), es cobra l'ànima de dues dones innocents que a ningú li han fet cap mal. Eh... No vull enganyar a ningú, no m'invente res, a mi me l'han contat.

Açò diuen que va passar fa molt de temps, en un lloc de La Manxa, del nom del qual no vull recordar-me. Les llengües maleïdes diuen que allí vivia una dona velleta que es va enamorar d'un xic molt jove i ben paregut, de nom Fernando... Com es diu en valencià?... molt bé, Ferran.

Ara bé, com Ferran no li feia cas, la dona va pensar que si ella fóra jove, ell l'estimaria més que a qualsevol cosa. ¿Sabeu que va fer per a guanyar-se el cor del seu amat? Sabeu on va anar aquesta dona desesperada?...com moltes altres persones en el seu mateix cas, el de conquistar el cor de qui no l'estima, la pobra sol·licità l'ajuda, amb els diners per davant, d'una falsa bruixa del poble que, amb mentides i afalacs, la va convèncer per a prendre una poció màgica, aigua només; i passar la nit a la lluna de València i sense roba, tota nueta.

D'aquesta manera la iaia es tornaria en una joveneta fadrina de gran bellesa, que deixaria a Ferran, Fernando, bocabadat. Ara bé, la nit en qüestió va ser la més freda de tot l'hivern, tot el carrer era un mantó niví, de la quantitat de neu que el cobria, però la dona no s'acovardeix per això, el cor del seu amat era la millor recompensa, i cada vegada que un cop de vent l'envoltava ella deia: " esta noche tiritando y mañana con mi Fernando" (" aquesta nit tremolant i demà amb el meu Ferran"), i en altra envestida s'escoltava de lluny: "Aquesta nit tremolant i demà amb el meu Ferran", i així tota la nit.

L'endemà en Ferran, al veure-la, sí que es va quedar bocabadat, però no us creeu que el va embruixar la seua bellesa ni la seua joventut, no, de cap manera. La dona estava tan vella com el dia anterior i ell no va donar-li el seu cor. En aquesta història cap va morir d'amor menys ella, doncs el seu amat la va trobar en els braços de la mort amb un somriure de orella a orella, pensant que era el seu Ferran.

Jo no m'ho he inventat, a mi m'ho han contat.

Ana María Ruiz.

La delicà de Gandia

L'altra història ens agarra més prop d'ací, però també fa que va ocórrer un grapat d'anys. Segur que algú de vosaltres ja la conegueu. ¿Qui no ha sentit parlar en la vida de la "delicà" de Gandia? ¿No us han dit mai que sou tan delicats o delicades com ella, que li va caure un pètal de gesmil i es va morir? La seua fama és coneguda per tot arreu.

És merescuda eixa fama? Com ja sapieu les males llengües només compten la veritat a mitges. Però... una veritat a mitges, no és una mentida?

Diuen les bones llengües que a Gandia vivia una dona molt bonica i amb una gran delicadesa. Un dia en eixir de la Col·legiata, ja que era una dona religiosa, va tindre la mala sort de caure- li damunt un pètal d'alguna flor semblant al gesmil, una fulla d'acant, i de sobte va caure a terra fulminada, així de delicada era.

Aquest esdeveniment va anar de boca en boca, va córrer com la pólvora, però el que no va dir ningú és que el pètal, que no era xicotet, pertanyia al rosetó del portal de l'església que, evidentment, era de pedra. Així fou com la mort se la va portar sense avisar i provocant la fama que segles després encara arrossega.

Jo no m'ho he inventat, a mi m'ho han contat.

Ana María Ruiz.

Villar dɛ l'Arzovispo

En 1381 el obispe de València va ordenar la construcció, al costat de l'església, d'una residència d'estiu per a ell i els seus successors, ja que, de tots els pobles pròxims de valencià, Villar de Benaduf era el que millors condicions climàtiques reunia. Es va proposar el palau arquebisbal a Carles I per a la recuperació de la seua malaltia perquè era el lloc "més sa d'Espanya". El 7 de maig de 1795 el rei Carles IV li va donar el cognom "del Arzobispe" substituint al "de Benaduf", alhora que li atorga el títol de vila real."

Paola Ten.

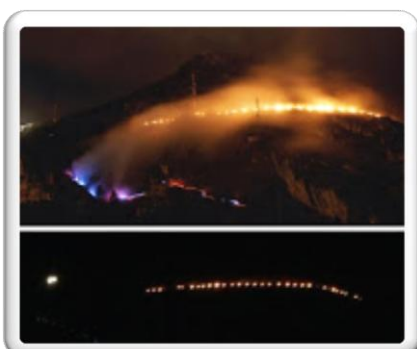
Reis Mags d'Alcoi

Quan comença l'època de Nadal, els carrers d'Alcoi s'omplin de patges (els ajudants dels Reis) penjats als balcons, com si estigueren pujant i mirant per les finestres. D'aquesta manera, als xiquets se'ls diu que estan allí per veure i controlar com es porten per a contar-li-ho després als Reis Mags.

El dia 4 de gener comencen els actes i, amb ells, augmenta la il·lusió de xiquets i majors...

El Tio Piam dona la benvinguda al conegut com “dia de la burreta”. Al matí, aquest anuncia que, aquest mateix dia a la vesprada arribarà l'ambaixador dels Reis seguit de les burretes, per tal de que tots els xiquets preparen les seues cartes plenes de desitjos.

Així doncs, per la vesprada arriba l'ambaixador dient el seu Bando Reial, anunciant que al sendemà, amb la caiguda del Sòl, arribaran els volguts Reis Mags d'Orient, carregats de regals per a tots aquells xiquets que s'hagen portat be. I darrere de l'ambaixador apareixen els patges amb les burretes, en les que els xiquets, ansiosos per fer arribar els seus desitjos als Reis, dipositaran les seues cartes.

Arribada la nit d'aquest emocionant dia, els xiquets, nerviosos i cansats, arriben a casa emocionats per mirar les muntanyes, on es conta que els Reis monten el seu campament per tal de descansar del seu llarg viatge. Així, a la muntanya es pot veure la il·luminació del camí que segueixen fins arribar al campament, on es divisa l'estrella que els ha guiat fins la nostra ciutat.

El dia 5 de gener, el gran dia...

Els xiquets s'alcen emocionats per visitar el Campament Reial a la muntanya del Preventòri (nou des de l'any 2015). I els pares, amb molta cura, s'escapen per tal de dur els regals al patges, de manera que aquests poden, a la nit, pujar-los a les cases i sorprendre als xiquets.

Després de dinar, es dona la benvinguda a Les Pastoretas, que arriben ballant a la ciutat per a adorar a l'infant. I, finalment, a la caiguda del Sòl, els carrers s'omplin de màgica, de nervis i d'il·lusions, d'adults i, sobretot, xiquets que, a pesar del fred, esperen ansiosament l'arribada dels Reis.

Així, es dona una preciosa benvinguda al volguts savis Melcior, Baltasar i Gaspar (destaque ací el fet que, en la nostra tradició, el Rei negre, Baltasar, és el segon en aparèixer i no l'últim), que arriben acompanyats de tots els seus ajudants (entorxers per il·luminar el camí, patges per repartir els regals...). Durant la cavalcada, el xiquets pugen, amb l'ajuda dels patges reials, a besar als Reis, arrepleguen caramels i gaudeixen de la nit esperant els seus regals.

Amb la passada del primer Rei, Melcior, els patges comencen el seu treball. Pugen a les cases amb els paquets, grans i xicotets, per les tradicionals escales roges de fusta, per obrir amb el xiquets els regals que els Reis Mags els han deixat.

Finalment, amb l'arribada dels tres Reis Mags a la Plaça d'Espanya, on es situa el Portal de Betlem, es dona el moment més màgic de la nit. La cavalcada fa un petit paró per viure l'adoració. Els Reis baixen dels seus camells i fan les seues ofrenes a l'Infant, acompanyats pels focs artificials i l'emoció de tot el sèquit reial, així com tots els ciutadans i visitants.

Miriam Gisbert.

Els bessons

Hi havia dos bessons, que es van enamorar de dues xiques. A sa mare una li agradava i l'altra no, perquè una xica venia de bona família i estava ben vista, i l'altra era un poc mes humil.

Els germans estaven molt enamorats de les seues xiques, però sa mara no estava molt contenta con la xica mes humil. La mare li deia al fill de la xica humil, que la deixara, però el fill no volia perquè la volia molt.

La mare es portava molt be con la xica de bona família i li feia regals i la lloava constantment. El fill li va preguntar, perquè no li feia regals a la seua núvia, i la mare li va respondre que el que tenia que fer és deixar a la xica i buscar-se una com la del seu germà, i aleshores li faria regals a la seua núvia.

El fill de la xica humil es va anar a fer la mili, i sa mare l'insistia en que la deixara, però el no volia perquè estava molt enamorat.

Un dia va tornar de la mili i com li va agafar gelosia al seu germà, va agafar l'escopeta i ho matar.

Sa mare va pujar la costa del castell, cridant que qui li havia matat al seu fill, i la guàrdia civil li va dir que el que havia matat al seu fill havia sigut el seu altre fill.

Com eren una família amb molts contactes el fill no va anar a la presó. Però el fill no va tornar a eixir al carrer pel matí, solament eixia per les nits amb el seu pare, li posaven una manta pel cap i anaven a l'horta.

El fill al temps es va anar a viure a Francià i es va casar i va tenir fills, però el diu que ni hi ha cap dia que no s'acorde del seu germà.

Sara Vidal.

El salto de la novia

Al parar-me a pensar en alguna de les històries tradicionals que m'han contat durant la meua vida, no he dubtat ni un segon, i la primera en la que he pensat ha sigut en la història de "el salto de la novia", que és prou popular al meu poble, Navaixes.

Conta la llegenda que antigament, quan una parella es casava, uns dies abans de la celebració la novia havia de saltar des d'una pedra fins a la orilla oposada, per a demostrar el seu amor i lleialtat i assegurar-se felicitat i fertilitat durant el matrimoni. Si ho aconseguia, es complirien aquestes condicions, però si fracassava al seu intent de saltar, el matrimoni es consideraria irrealitzable o desgraciat, de manera que, convençuts d'això, la parella trencava el seu compromís i la seua relació.

Un cert dia, una parella que estava a punt de casar-se, baixaren amb la intenció de demostrar-se el seu amor, baix la mirada de tots els presents, i disposats a demostrar que aquella absurda tradició no era més que una tonteria, i que no eliminaria l'amor que sentien l'un per l'altre. Aquell mateix dia els comentaris en centraven en lo rebolcat que baixava el riu i el gran soroll de l'aigua. La novia, nerviosa, es va separar del seu xic i es va disposar a saltar. Va agafar carrerilla, i al moment de prendre impuls, el peu li va fallar, va caure a l'aigua i va ser arrastrada fins un remolí.

El jove, desesperat, es va llançar ràpidament al riu per a tractar de rescatar a la novia del gran corrent que la apropava a una mort segura, però per molts esforços que va fer, l'aigua els va submergir als dos.

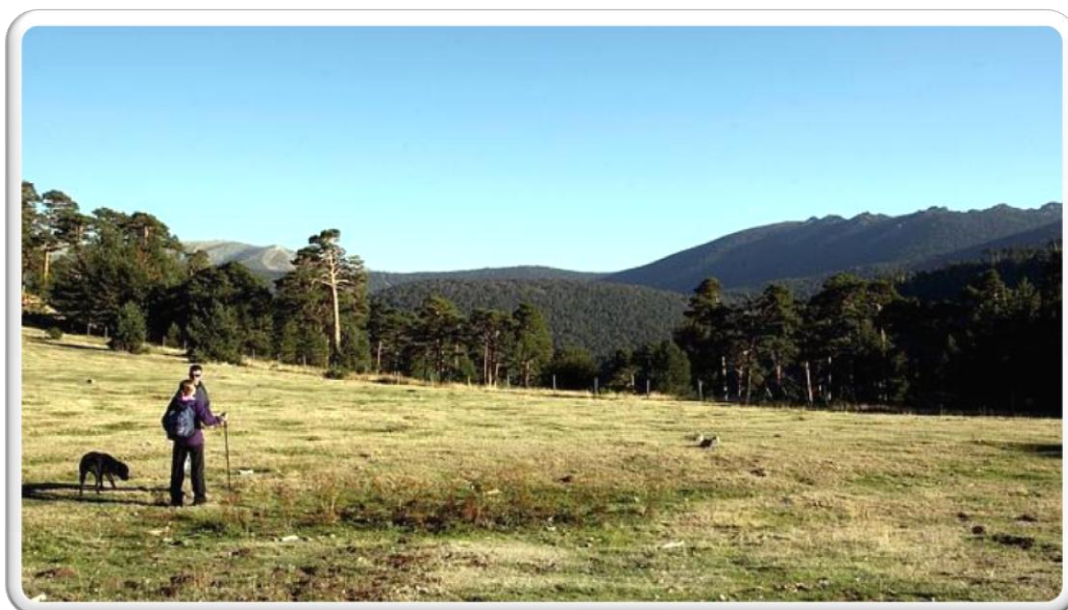
Aquella trista història va fer reflexionar a tots els veïns del poble, i finalment es va prohibir la continuació de la tradició.

Marta Macia.

En un poble de Castella...

En un poble de Castella i Lleó en el que vivien molts pocs habitants, se succeïen diàriament una sèrie de conflictes entre dos dels habitants del poble, Juan José i José Juan. Entre ells sempre havien discussions que no arribaven mai a mal port, però un dia, la família de Juan José va denunciar la seua desaparició. Tot el poble va pensar que el culpable de esta desaparició havia sigut José Juan, però això, uns dies després la policia li va culpar de la seua desaparició i, posteriorment, de la seua mort.

Anys després, Juan José va aparèixer en el poble, tot el món no se'l podia creure. Resulta que sen va anar uns anys a treballar fora sense avisar a ningú del seu entorn. La seua arribada va demostrar la innocència de José Juan i després de l'eixida de la presó va anar a buscar a Juan José i ho va matar per haver estat tots eixos anys en la presó injustament.

Bárbara Fernández.

La Delicà de Gandia

És una llegenda que prové de Gandia. Aquesta conta com una jove gandiense al eixir de missa va morir en caure-li un pètal de la flor de gesmil. La gent com que no sabia tota la veritat de la història deia: Que delicà, li cau un pètal i es mor; el que no s'havien és que el pètal de la flor era de pedra, formava part dels ornaments del rosetó de la Col·legiata de Santa Maria de Gandia (l'església més gran de Gandia).

Flor de gesmil del rosetó de la Col·legiata de Santa Maria de Gandia

Com a curiositats d'aquesta llegenda es pot destacar el nom d'un carrer adjacent al Carrer Major de Gandia i prop de la Col·legiata que s'anomena "La delicà de Gandia" i el dolç típic de Gandia també anomenat "LA DELICÀ DE GANDIA". El pintor valencià Antonio Fillol va fer un quadre anomenat "La delicà de Gandia".

El carrer el qual va rebre el nom de "LA DELICÀ DE GANDIA"
El carrer el qual va rebre el nom de "LA DELICÀ DE GANDIA"

Dolç típic de Gandia
"LA DELICÀ DE GANDIA"

Alejandra Viñarta.

El tio de la porra

El Tio de la Porra és un personatge típic de la ciutat de Gandia, va vestit amb un uniforme del segle XIX, amb un tambor, un gran nas i ulleres negres postisses. Aquest personatge és l'encarregat d'anunciar el 30 de setembre de cada any a tota la ciutat que han arribat les festes patronals de Gandia.

Cada 30 de setembre ixen al carrer varies bandes del Tio de la Porra per a anar als col·legis de la ciutat, traure als alumnes de l'escola i anunciar el començament de les festes. En Gandia ho consideren com a Bé d'Interés Cultural Immaterial i han donat els passos perquè s'incloga en el Catàleg Valencià de Béns Culturals.

Després de visitar tots els col·legis de la ciutat, totes les bandes del Tio de la Porra van a la plaça de l'Ajuntament, on allí comencen a tocar anunciant a tothom que ja han començat les Fires!

En la Casa de la Marquesa de Gandia hi ha instal·lada una estàtua d'aquest personatge.

Ací us deixo un enllaç de la concentració de totes les bandes del Tio de la Porra a la plaça de l'Ajuntament de Gandia.

Alejandra Viñarta.

Història d'Oliva

Una vegada hi havia, dos homes que caminaven per un camí que hi ha entre el meu poble (Oliva) i el poble del costat (La Font d'En Carròs) es van trobar a la Mare de Déu.

Com que aquests dos volien que aquesta fora dels seus respectius pobles, van estar un temps discutint per tal de què aquesta se n'anara cap als seus pobles. De prompte, l'home que era d'Oliva van tindre una conversació que deia el següent:

- Home d'Oliva: Anem a fer una cosa. Pugem a la Mare de Déu damunt del burro i cap on vaja aquest serà la Mare de Déu.

- Home de la Font: D'acord. Pugem-la damunt del meu burro.

- Home d'Oliva: Com tu vulgues

Aleshores, van pujar a la Mare de Déu damunt del burro que pertanyia a l'home de la Font i aquest se'n va anar cap a Oliva.

A partir de ahí la Mare de Déu pertany al poble d'Oliva encara que cal dir que els de la Font ens tenen un poc d'enveja i diuen que aquesta història no és així, ja que ells volen que siga d'allí.

Esther Teres.

El salze

En el centre d'un bosc molt antic es trobava un salze trist que feia molts anys que plorava. Era tan vell que les seves rames penjaven fins el sòl com una cúpula verda, amagant completament el seu tronc. Estava envoltat de infinitat d'arbres: oms, pins, cedres, roures i molts més. Però sols havia un salze i tots es preguntaven per què plorava. Les preguntes suraven en el vent volant d'arbre en arbre però les respostes mai aplegaven, i la maderes del vell salze es va fer més obscura amb el pas dels anys i les seues rames es van enfortir més i més.

Els cedres, que eren molt xafarders, deien que el salze, quan era jove havia estat enamorat d'un altre salze que creixia al seu costat, però una nit de turmenta, un raig va aplegar al seu estimat i el salze va quedar sol durant centenar d'anys esperant que de entre les cendres naixquera un nou brot.

Els oms, que eren molt bells, deien que el salze estava trist per ser lleig, ja que la seua maderes era molt obscura i s'estava començant a podrir, i les seues rames no s'alçaven cap als estrells, sinó que acariciaven el sòl.

Els roures, que eren molt forts deien que el salze estava trist perquè no havia creixcut sà, perquè era dèbil i vell i cada dia que passaria seria més dèbil i vell. Els pins, que eren molts, deien que el salze plorava perquè estava sol en el bosc, i per ser distint de tots els demés arbres mai trobaria a ningú amb qui parlar, d'aquesta manera ni la planta més petita creixeria prop del seu tronc, el bosc l'havia abandonat.

Un dia, va haver un vendaval molt fort, les rames dels arbres s'entorcien, s'esmicolaven i es trencaven al xocar entre elles, feia tant de vent que totes les preguntes i històries que suraven en l'aire bressolades per la curiositat del bosc s'arremolinaren al voltant del salze, envoltant-lo de dubtes i mentires que mai havien ocorregut. El salze abans dormit va despertar i va escoltar al vent durant hores, però aquest no es calmava i cada vegada més preguntes s'acumulaven i suraven entre les seues rames, arrancant les fulles i portant-les lluny. Passaren dies i cada vegada més vent cobria al salze, passaren setmanes i les fulles

volaren pels aires fins deixar al salze nuet. Al final, una nit de lluna plena el vent va calmar i el bosc per fi va poder veure l'origen dels seus dubtes.

Aixoplugat entre les seues rames es trobava un xiquet que plorava i que ningú havia vist abans, però ara, despulat el salze de les seues fulles, el xiquet no podia amagar-se i les seues llàgrimes brillaven amb la llum de la lluna. Tots els arbres del bosc es giraren cap a aquell lloc per a veure què passava i preguntaren al xiquet de mil maneres, però els xiquets no parlen l'idioma dels arbres així que mai van poder comunicar-se amb ell. Però el salze, que havia escoltat al xiquet durant anys sí que sabia per què plorava i quan li van preguntar contà l'història que tots buscaven.

El xiquet era xiquet des de feia centenars d'anys, va aplegar una nit obscura buscant resguard després d'un llarg dia de caminar. Com va contar el salze, el xiquet s'havia enamorat de la lluna i havia marxat a perseguir-la amb l'objectiu de viure amb ella per sempre i després de molt de temps va aparèixer allà en mig del bosc baix l'únic salze que havia, disposat a descansar. El xiquet plorava tots els dies perquè la lluna desapareixia, i plorava per les nits perquè la veia però no podia assolir-la. El salze, que era molt vell, coneixia bé a la lluna, que era més vella encara, així que va parlar amb ella i la lluna, com no podia baixar a veure al xiquet, li va oferir un desig. Aquest va demanar viure eternament per a poder contemplar-la totes les nits fins el fi dels dies.

Des d'aleshores, el xiquet, baix del tronc del salze plorava per amor, però fins aleshores el bosc havia pensat que era l'arbre el que estava trist i després de tant de temps sense parlar-li, el salze havia començat a dormir-se profundament. Ara, el salze enfadat pel malentès es va ficar trist de veritat, i les seues rames es doblaren més i més fins que les seues fulles quedaren enterrades sota terra. Va plorar cent anys més i el bosc, que es sentia molt culpable va començar a arrimar-se a l'arbre, creixent poc a poc més i més prop d'ell.

Ara, el salze està rodejat d'altres arbres, recuperant-se de la seua tristesa. Tots esperen que algun dia siga feliç i les seues rames apunten cap al cel, per a que el xiquet pugua pujar per elles per a trobar-se amb la lluna.

Natalia Martínez

Parc camals

Jo visc en un barri de València i la història que m'han comptat és aquesta;

Hi ha una zona del barri on abans vivien tots els emigrants andalusos i d'altres comunitats, actualment també viuen emigrants però àrabs, sud-americans..., en aquesta zona hi havia i en l'actualitat continua havent-hi un parc que s'anomena "Parc camals" i tots els xiquets d'esta zona del barri i d'altres zones baixaven allí a jugar, ja que és un parc que té porteries de futbol, per a jugar a bàsquet i gran quantitat d'elements, però una nit una xica de la zona, estava esperant a la seua parella davant dels banys públics que es trobaven en aquell temps allí i l'endemà la van trobar morta en aquest lloc, setmanes després d'este esdeveniment en el mateix lloc va desaparèixer una xica i mai més es va saber més d'ella, des de llavors ningú s'acosta per la zona de nit pel que puga succeir.

Andrea Fornes.

La Lluna

Hi havia una vegada un xiquet que sempre es quedava mirant la lluna i sempre li preguntava als seus avis que per què la lluna tenia cara (dos ulls i una boca) amb el que els seus avis li van contar que feia molt de temps una xiqueta sempre eixia el dia de lluna plena a un banquet allunyant del poble (sense res que li impedirà veure la lluna) per a passar-se tota la nit mirant la lluna, li pareixia tan bonica!

Però...una nit plujosa i de lluna plena la xiqueta va eixir a veure la lluna com de costum i ja no va tornar mai més a casa. Els pares buscaren i buscaren a la xiqueta per tot el poble però una nit de lluna plena sa mare plorant va eixir al lloc on sempre anava la seua filla i mirant la lluna es va donar conter que la lluna s'havia menjat a la seua filla.

Aquest xiquet es va quedar bocabadat amb aquella historia i sempre que ix a passejar amb els seus avis i hi ha lluna plena, la saluda.

Paula Llorens.

Els fantasmes de Xirivella

Allà per l'any 1999 al poble de l'horta Sud Xirivella van ocórrer uns fenòmens estranys que van deixar tot el poble trastornat.

Uns xiquets van tindre la idea de jugar a la ouija, i les conseqüències van ser tremendes. Els quatre dies següents a la pràctica de la ouija van ocórrer uns fenòmens molt estranys a la casa on va tindre lloc. Sorolls, moviments de cortines, gotes d'aigua que desapareixien al caure del sostre al terra... Els pares del xiquet responsable de la ouija es van veure obligats a cridar a la policia perquè els successos eren insuportables. Els policies van quedar bocabadats i no van ser capaços de donar-li una explicació.

Per sort, passats estos quatre dies, els fenòmens van parar i la família va poder descansar.

Christian Avilés.

Ventamina

Es tracta d'una història de por que consisteix en una xiqueta que antigament vivia a eixe campament, anomenat "Ventamina". La xiqueta es deia Adelaida, tenia 9 anys, i segons diuen, com que era molt curiosa, una nit se'n anà a la cova prohibida a vore que hi havia ahí, i de sobte es va trobar una muntanya de cadàvers. Quan va vore això, tractà de tornar correguents al campament, però el peu se li va enganxar amb una rama i va caure al piso. Des d'aquell dia, no han tornat a vore a Adelaida, però es comenta que de vegades es passeja pel campament i tracta de convèncer els xiquets de que li acompanyen a la cova.

Laura Porras.

Capítol 2:

Jocs

D'Abans

El joc de les cares

El joc de Les Cares és un joc d'atzar i tradició que se celebra Divendres Sant a Calzada de Calatrava, Ciudad Real. Per a la seua pràctica s'utilitzen dues monedes de coure de l'època d'Alfons XII. És una festa profana, l'única que se celebra a Castella La Manxa durant el temps de Quaresma. Va ser declarat Festa d'Interès Turístic Regional el 1993. El joc consisteix a reunir-se molta gent amb diners al voltant d'un cercle organitzat per una persona anomenada «baratero». Es poden donar tres combinacions al llançar les peces; cares (guanya la banca), cara i creu (es repeteix el tiratge) i creus (guanyen els apostadors). En aquest joc poden participar gent de totes les edats. En el cas dels nens, juguen amb cromos i altres articles infantils. No obstant això, en el cas dels adults, aquests aposten grans quantitats de diners que estalvien durant tot l'any per a quan arribe la festa del poble. És un joc molt conegut, ja que any rere any els mitjans de comunicació van a Calzada de Calatrava a cobrir la notícia.

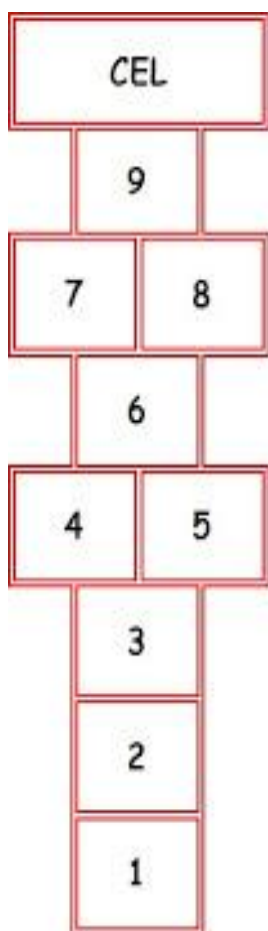
Borja del Campo.

Sambori

Aquest joc és molt important per a mi, ja que simbolitza la meua infància. El meu iaio sempre ens donava a la meua germana i a mi clarió per a jugar al sambori a la plaça de baix de s'ha casa. És un joc especial perquè em recorda a mon pare jugant amb la meua germana i amb mi, explicant com jugar i molt bons moments de xicoteta amb la meua germana. Es tira la pedra dins de la casella u, sense que toc els bords. Es bota a la casella dos en un peu, i en eixa mateixa posició es recorre casella per casella fins a arribar al cel. En el cel es descansa (es recolzen els dos peus) i es fa el recorregut invers. En arribar a la casella 2, sempre en un sol peu, s'arplega la pedra de la casella 1, i se la salteja, finalitzant eixa ronda. Les rondes segueixen igual, però tirant la pedra en la casella 2, i en les altres successivament. En l'última ronda la pedra es tira al cel. Si es comet alguna falta, el torn passa al següent jugador. Qui primer complete sense faltes les deu rondes guanya el joc.

Silvia Olmo.

El joc del mocador

Acostumaven jugar als nens fa 40 anys al poble d'Amarante (Portugal). El joc consisteix en col·locar-se tots de peu en un cercle, mirant al centre. No hi ha un número màxim de participants.

1. Es tria un dels jugadors per començar el joc, ja pot ser un voluntari o per votació.
2. Aquest jugador ha de començar a caminar al voltant del cercle (per la part de fora), mentre canta la cançó:

“Porto el mocador a la mà... Porto el mocador a la mà... I qui miri enrere li donarem un gran carxot.”

3. Mentre canta la cançó el jugador ha de deixar caure el mocador darrera del company que ell vulgui i fugir per intentar entrar al cercle.
4. Els participants que l'han vist tirar al mocador han d'agafar-lo del terra amb rapidesa i enxampar al company abans que aconseguixi entrar al cercle.
5. Si la persona que ha agafat el mocador no ha aconseguit enxampar al company que donava voltes, li tocarà a ell començar de nou la cançó per deixar el mocador darrere d'algun company.
6. En cas contrari, si el jugador ha sigut enxampat, serà castigat assentant-se al centre del cercle sense jugar la pròxima partida.

D'aquest joc he tingut que traduir la cançó, ja estava en portuguès. La versió original es més maca i té rima:

Levo o lencinho na mão,

levo o lencinho na mão...

Quem olhar para atrás,

leva um grande safanão.

Tania Monteiro.

El joc de les gometes

Quan jo era xicoteta jugava molt en les meues amigues a agafar una corda o una goma elàstica i envoltar-la entre els dits i anar passar-nos-la fent diferents formes.

Iris Navarro.

El canut

“El canut” és un joc tradicional de la Comunitat Valenciana. Per poder jugar a aquest joc, tenim que dibuixar un cercle a terra amb un guix, per a això podem utilitzar “el canut” com a radi. Al centre del cercle situem “el canut” i sota d’ell les monedes que s’aposten els participants. Antigament es decidia l’ordre de participació llançant monedes a una pared o línia dibuixada a terra i guanyava qui més a prop de la línia o pared posara la seua moneda. El joc consisteix en donar-li al “canut” i traure-lo del cercle. Qui ho aconsegueix, guanya totes les monedes que es troben dins del cercle, si li dona al “canut” però no el trau del cercle, es queda amb totes les monedes que es troben fora del cercle i es torna a posar en vertical amb les monedes que falten o es posen unes noves.

Hector Toledo i Laura Marco.

Les bitllets

Es tracta d'un joc que tots coneixem..."les bitlles" però com no disposem ni de bitlles ni de boles, us convidem a crear la nostra pròpia bolera en classe, a casa o en qualsevol altre lloc. Per a l'elaboració dels objectes que necessitem, utilitzaríem ampolles d'aigua que serien les bitlles i boles de paper a gran grandària que usaríem per derrocar aquestes bitlles. Es tracta d'un joc divertit, el qual es pot realitzar tant en solitari, com en parelles, com en grup de diverses persones.

Esperem que us hagi agradat i us convidem a provar-ho!
Una salutació.

Mariam Garnería, Cyndi Sanchez i Laura Carmona.

Quina mà pègaré quina sort tindrè

Existeixen moltes varietats d'aquest joc, però bàsicament consisteix a crear un rogle, ajuntar les mans i cantar "Quina mà pègaré quina sort tindrè" mentre es van xocant les mans dels companys. En el moment que es diu la paraula "tindrè", al jugador que li toquen la mà ha d'aconseguir llevar-la, si no és eliminat. Al vídeo de l'enllaç següent es pot apreciar com és el joc, però amb un altra cançó.

Vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=M73QpWlbE6E>

Dànae Merino.

CAPÍTOL 3:

CANÇONS

TRADICIONALS

Maria Rosa que bè que estàs

Maria Rosa que bé que estàs.

Maria Rosa que bé que estàs,

si no t'aprimes, no et casaràs,

obri la porta carinyo meu

que t'ho demane per l'amor de Déu.

Maria Rosa que bé que estàs,

si no t'aprimes, no et casaràs,

obri la porta carinyo meu

que t'ho demane per l'amor de Déu.

Ja ve Sento de ca la novia,

ja ve Sento malhumorat,

ja ve Sento contant els passos,

carabassa li hauran donat.

Ja ve Sento de ca la novia,

ja ve Sento malhumorat,

ja ve Sento contant els passos,

carabassa li hauran donat,

carabassa li hauran donat,

carabassa li hauran donat..

Beatriz Ramiro.

Plou i fa sol

Plou i fa sol, les bruixes es pentinen;

plou i fa sol, les bruixes porten dol.

Pastoret d'on véns

Pastoret, d'on véns?

De la muntanya, de la muntanya.

Pastoret, d'on véns?

De la muntanya a veure el temps.

I quin temps hi fa?

Plou i neva, plou i neva.

I quin temps hi fa?

Plou i neva i nevarà.

Adrián Hernández.

Pastoret on vas?

Pastoret, on vas?

A la muntanya, a la muntanya.

Pastoret, d'on vens?

De la muntanya de vore el temps.

Quin temps fa?

Plou i neva, plou i neva.

Quin temps fa?

Plou i neva i nevarà.

Pastoret que en aquella muntanya, en aquella cabanya

que estaves sopant,

baixà un àngel que s'enllumenava, que s'encaminava

als peus de l'Infant.

(Bis)

Pastoret, què fas?

Fessos de llenya, fessos de llenya.

Pastoret, per què?

Per a calfar-me que fa molt de fred.

Vas molt lluny?

A un pessebre, a un pessebre.

Vas molt lluny?

On el bon Deu ha naixcut.

Miriam Gisbert.

Una dong

Una done ,
Tene catone,
Quine quineta ,
Montó en su silleta,
Vino gil ,
Rompió el barril ,
Barril barrón,
Cuenta la veinte,
Que las veinte son 1, 2,3,....

El piojo

Un presidiario a piojo,(bis)
Le pidió, que le pidió,(bis)
Le pidió, que no le picará(bis)
Y el muy pillo fue y le picó (bis)
El piojo corre, que te corre a esconderse en el colchón(bis)
Y el presidiario con mucha rabia entre los dientes lo machacó.(bis)

Maria Del Carmen Jiménez.

Açi vos deixe una cançó tradicional que li cantava la meua avia a mare quan era menuda. I que després ella em cantava a mi.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=1VyJNH2PoQ>

Ismael Bravo.

No volèm cap

Què borratxera, què borratxera.

Tota la culpa la tavernera.

Què borratxera, què borratxera.

Tota la culpa la tavernera.

No volem cap que no estiga borratxo.

No volen cap que no estiga bufat.

No volem cap que no estiga borratxo.

No bolem cap que no estiga bufat.

Volem, volem, que estiguen tots borratxos.

Volem, volem, que estiguen tots bufats.

Volem, volem que estiguen tots borratxos.

Volem, volem, que estiguen tots bufats.

Eh si som de la població, som els més borratxos de tot Castelló.

I si s'emborratxem ès per compromís.

La nostra medicina sempre ès el vi.

Tots junt, tots junts, tots junts.

La quadrilla del borratxos.

Tots junts, tots junts, tots junts.

La quadrilla dels bufats.

Tots junts, tots junt, tots junts.

La quadrilla del borratxos.

Tots junts, tots junts, tots junts.

La quadrilla dels bufats.

Mai beurem, mai beurem, mai beurem.
Posam vi, posam vi iaiguardent.
Ien cara que mos despatxen no mon anirem.
No mon anirem.
Posam vi, posam vi, posam vi.
Mai beurem, mai beurem, mai beurem.
Ien cara que mos despatxen no mon anirem.
No mon anirem.

Silvia Olmo.

CANÇÓ 1

Mare puja dalt

I baixem la corbata

Que me'n tinc d'anar

A vore una xica guapa

Passa un senyoret

I tira una pesseta

Tira-me-la a mi que sóc més pobreta

Totes les pobreses se'n van a dormir

Amb la camisa i el cul arrupit

CANÇÓ 2

Les xiques marqueses s'alcen matí

S'alcen i reguen al seu jardí

Jo també regue el meu hortet

Faves i pèsols i julivert

Julivert meu com t'has quedat

Sense cap fulla i el cap pelat.

Marta Alberola i María Serrano.

Nana de Belén

Duérmete mi niño duerme
que ya se asoma la luna
despacito para verte
para mecerte en la cuna.

Ya los peces se han dormido
en sus sábanas de espuma
los jilgueros en sus nidos.
duérmete Jesús querido
que ya se asoma la luna
despacito para verte
para mecerte en la cuna.

En Belén hay un querube
con carita de aceituna
que se duerme en una nube.

Andrea Fornes.

Les quatre estacions

Primavera, estiu, tardor, hivern; Quatre paraules i quatre temps.

Primavera vine al meu costat, que l'hivern se'n vaja ben aviat

Primavera, estiu, tardor, hivern; Quatre paraules i quatre temps.

Pastoret d'on vens

-Pastoret d'on vens?

+De la muntanya, de la muntanya.

-Pastoret d'on vens?

+De la muntanya de veure el temps.

-Quin temps fa?

+Plou i neva, plou i neva.

-Quin temps fa?

+Plou i neva i nevarà.

Sol solet

-Sol solet, vine'm a veure, vine'm a veure.

-Sol solet, vine'm a veure que tinc fred.

+Si tens fred posa't la capa, posa't la capa.

+Si tens fred posa't la capa i el barret.

Mon pare no t'è nas

Mon pare no te nas, mon pare no te nas.

Ma mare és xata.

I un germanet que tinc, i un germanet que tinc,

el nas li falta.

Ja no canta el capellà

Ja no canta el capellà perquè no li donen una,

ni una ni mitja ni cap, ja no canta el capellà.

Ja no canta el capellà perquè no li donen dos,

ni dos ni una ni mitja ni cap, ja no canta el capellà.

Ja no canta el capellà perquè no li donen tres,

ni tres ni dos ni una ni mitja ni cap, ja no canta el capellà.

(...)

així fins a deu:

Ja no canta el capellà perquè no li donen deu,

ni deu ni nou ni huit ni set ni sis ni cinc ni quatre ni tres ni dos,

ni una ni mitja ni cap, ja no canta el capellà.

La tarara

La tarara sí, la tarara no, la tarara mare que la balle jo.

Un dia de pasqua un xiquet plorava perquè el catxirulo no se li envolava.

La tarara sí, la tarara no, la tarara mare que la balle jo.

Blanca Ceca

1) *Una de les cançons que més recorde de la meua infantesa és “la tarara”. La meua àvia me la cantava sobretot a Pasqua i aquesta és la versió que canten al seu poble (Guadassuar):*

La tarara sí, la tarara no,

La tarara mare que la balle jo.

Un dia de Pasqua, Micalet plorava

Perquè el catxirulo no li s'envolava.

La tarara sí, la tarara no,

La tarar mare que la balle jo.

2) *Altra de les cançons de Pasqua que conec des de l'escola i cantàvem de menudets al meu poble (Algemesí) és:*

La manta al coll, i el cabasset,

Mon anirem, al Postiguet,

La manta al coll, i el cabasset,

Mon anirem, mon anirem, al Postiguet.

Arreando xim-pam-pum, arreando xim-pam-pum

3) *Com que des de menuda he tingut un nas menudet, a casa sempre em cantaven:*

La xata merenguera, huit, nou, deu

Com és tan fina, trico trico trà.

Com és tan fina, lairó, lairó, lairó, lairó, lairó.

O bé:

Mon pare no té nas, mon pare no té nas, ma mare és xata.

I un germanet que tinc, i un germanet que tinc, el nas li falta.

4) *En quant a cançons per anar a dormir que em cantava la meua mare recorde:*

Mareta, mareta, anit vaig somiar,

Que una nineta, m'havies comprat.

La nina tenia bonicos els ulls,

La cara molt fina i els cabells molt rulls.

La nina plorava, i jo l'engronsava,

La nina plorava, perquè tenia son. (x2)

5) *I altres cançons que vaig aprendre al col·le on vaig fer les pràctiques (Guadassuar) foren:*

El lleó no em fa por,

Pam i pipa, pam i pipa.

El lleó no em fa por,

Perquè sóc bon caçador.

Un matí vaig eixir,

Pam i pipa, pam i pipa.

Un matí vaig eixir,

Per trobar-lo vora un pi.

L'he trobat amagat,

Pam i pipa, pam i pipa.

L'he trobat amagat,

I el lleó m'ha saludat (mossegat).

O aquesta altra:

Sol, solet, vine a vore'm, vine a vore'm.

Sol, solet, vine a vore'm que tinc fred.

Si tens fred, posa't la capa, posa't la capa.

El pobre Sol solet, no té capa, no té capa.

El pobre Sol solet, no té capa ni barret.

I també aquesta:

Mireu allà dalt, en el sostre que hi ha.

És un gros animal que en bicicleta va.

És un elefant però que vos penseu?

Té una cua darrere i una trompa davant.

I per a desitjar bon dia als companys cantàvem:

Bon dia, bon dia, bon dia a tots.

Venim a l'escola a aprendre cançons.

I bon dia amics, com esteu?

Molt béééé!

Bon dia amics, com esteu?

Molt béééé!

Farem tot el possible, per ser bons amics.

Bon dia amics!? Bon diaaaaa!!!!

Mayte Gras.

Aquesta cançó la cantava jo al col·legi quan tenia 4 anys. Teníem a classe un llop de peluix molt molt gran, més que nosaltres fins i tot, i cada cap de setmana un de nosaltres se l'emportava a casa per tal de cuidar-lo.

La cançó diu lo següent:

El lobito Bobo se ha puesto malito y el veterinario no sabe qué hacer. ¡Ay, ay, ay! Le duele la patita. ¡Ay, ay, ay! Y no sabe qué hacer.

Laura Porras.

Les Catalines

Les Catalinetes” es una festa per als nens, és celebra el 25 de novembre. Consisteix en que tots els xiquets i xiquetes de l’escola van per la vesprada a jugar als sequers d’arròs (en sueca hi ha molts perquè la base principal de l’economia es l’agricultura) , son edificis molt grans on es guarden les ferramentes i els tractors que s’utilitzen per a llaurar l’arròs i tenen un gran pati a l’exterior on s’escampa tot el gra i és deixa secar al sol.

Els menuts juguen en aquest pati a “ Polícies i lladres”, a les “Carreres de sac”, a “El mocador“, a les “Trompes”, a “botar a la corda”, a “Futbol”...

Aquesta festa té una altra peculiaritat, és prepara un dolç especial per aquest dia, als forns de Sueca sols els pots comprar el 25 de novembre, s’anomena “rotllo de catalina”, els seus ingredients principals són la farina, el anís i cireres escarxades.

També es canta una cançó específica d’aquesta festa, hi ha una versió tradicional, que és un poc masclista, per aquest motiu es canta actualment a les escoles la versió moderna... jo vos escric les 2 per a que pugueu veure el que vos dic.

Versió tradicional

Les catalinets mengen culleretes

I els catalinaots menges cullerots, clots, clots

Santa Catalina obra pronovis

Santa Filomena miserecordis

Sant Antoni dels porquets

Als xiquets un dineret

I a les xiques una surra

Pa que vagen a costura !!!

Versió moderna

Les catalinets mengen culleretes

I els catalinaots menges cullerots, clots, clots

Santa Catalina obra pronovis

Santa Filomena miserecordis

Sant Antoni dels porquets

Als xiquets un dineret

I a les xiques un "sombrero"

Pa que vagen de "paseo"!!!

Maria Teresa Garcia

Plantat i desplantat

Paguen tres o quatre participants, la resta han de fugir. Quan toquen algú cal dir “plantat” i es queda aturat amb els braços en creu, si un company el toca tot dient “desplantat”, el lliura. El joc acaba quan tots estan plantats.

Pam de la paret

Cada jugador llança contra la paret la seua moneda. Qui la deixa a un pam d'un altra, guanya. També es pot jugar a veure qui deixa la moneda més prop de la paret.

Els quatre cantons

Hi juguen cinc xiquets i xiquetes, Quatre d'ells toquen sengles cantons. Els quatre jugadors han de canviar de cantó, cada volta que ho ordena el qui paga que està col·locat al mig. Aquest intenta aprofitar el moment dels canvis, per tal d'ocupar un cantó. Si ho aconsegueix, és l'altre qui paga.

El joc de les boletes

El joc consisteix en colpejar les boletes dels altres tres vegades. Al primer colp s'anomena "Chiva", al segon "Pie" (el jugador haurà de posar el seu peu entre la seua boleta i la del adversari) i al tercer li diuen "tute". Per a poder eliminar-lo haurà que tirar la boleta i ficar-la dins del forat que hi haurà a terra.

Cecilia Rodríguez-Trelles Ventura

AGRÀIMENTS

Agraïm a Pilar, la nostra mestra, ja que la idea va sorgir d'ella i va ser qui ens va espentar a buscar al baül dels nostres records. A tots els amics i familiars que han col·laborat amb nosaltres per tal d'arreglar totes les històries, jocs i caçons. Y, per últim, a totes les xiques que han participat en l'edició d'aquest llibre fent possible la seua finalització.

En aquest llibre trobem un tast d'expressions culturals que tenen també un valor educatiu important, una recopilació d'històries, jocs i cançons tradicionals arreplegades pels alumnes de Formació literària en l'aula d'Educació Infantil de la Universitat de València.

La idea va sorgir de la mestra, Pilar Garcia, amb l'objectiu de fer als alumnes investigar i recordar per tal d'aconseguir conservar totes aquestes tradicions i fer-les perdurar en el temps.

[Ò Æ] Facultat de
Magisterio

